

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ซึ่งมีผลผลิตทางการเกษตรที่สามารถใช้บริโภคโดยตรงหรือแปรรูปโดยวิธีทางอุตสาหกรรมเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ น้ำผักเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มที่ได้จากการแปรรูปผักสดโดยการโม่บดหรือคั้นเอาน้ำจากผักซึ่งถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ทำให้น้ำผักเป็นที่นิยมสูงขึ้น ประกอบกับในปัจจุบันผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสนใจสุขภาพตนเองมากขึ้น การบริโภคน้ำผักจึงมีแนวโน้มขยายวงกว้าง บั๊วบกถือเป็นผักชนิดหนึ่งที่จัดว่ามีประโยชน์มากในทางสมุนไพรและมีคุณค่าทางโภชนาการค่อนข้างสูง คนไทยนิยมนำมาคั้นเป็นน้ำบั๊วบกโดยเชื่อกันว่าสามารถแก้ไข้และร้อนในได้ นอกจากนี้บั๊วบกยังมีสรรพคุณในการเป็นสมุนไพรที่ออกฤทธิ์สมานแผล ทำให้แผลหายเร็ว (กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน, 2535) แก้กษัยน้ำ ขับปัสสาวะ ลดอาการปวดศีรษะข้างเดียว (พเยาว์เหมือนนงษ์ญาติ, 2524) รักษาโรคผิวหนัง ใช้เป็นยาฆ่าแมลง (วิทย์ เทียงบูรณธรรม, 2534) จากสรรพคุณดังกล่าว ประกอบกับบั๊วบกเป็นพืชที่ปลูกขึ้นได้ง่าย ปัจจุบันในวงการแพทย์จึงเอาสารสกัดที่ได้จากบั๊วบกมาผลิตเป็นยาสำเร็จรูป เช่น บริษัท Laboratories Laroche Navaron ในประเทศฝรั่งเศส ผลิตยาที่มีชื่อทางการค้าว่า Medecassol® จำหน่ายในรูปของผง ครีม ยาเม็ด และยาฉีด (วิทย์ เทียงบูรณธรรม, 2534) ส่วนในทางอุตสาหกรรม ปัจจุบันมีการนำบั๊วบกมาผลิตเป็นเครื่องดื่มสำเร็จรูปบรรจุกล่องในรูป UHT และกระป๋อง แต่การผลิตเป็นเครื่องดื่มมีแนวโน้มสูงและกำลังเป็นที่สนใจมากขึ้นเพราะผลิตภัณฑ์ที่ได้มีน้ำหนักเบาสะดวกต่อการบรรจุ การขนส่ง ช่วยทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่งและค่าหีบห่อเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มที่บรรจุขวดแก้วหรือบรรจุกระป๋อง นอกจากนี้สามารถเก็บได้นานกว่าเครื่องดื่มที่บรรจุขวดแก้วหรือกระป๋องโดยมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสีและกลิ่นรสเพียงเล็กน้อยเนื่องจากผลิตภัณฑ์มีลักษณะแห้ง

ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์น้ำบั๊วบกผงสำเร็จรูปชนิดละลายทันที โดยศึกษาถึงภาวะที่เหมาะสมในการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีสี กลิ่น รส และรสชาติใกล้เคียงกับน้ำบั๊วบกสดและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคมากที่สุด ภาวะที่เหมาะสมในการเพิ่มความสามารถในการละลายของน้ำบั๊วบกผงสำเร็จรูปชนิดละลายทันทีรวมทั้งศึกษาอายุการเก็บและต้นทุนของผลิตภัณฑ์